

Studenters attityd till skog

Students' attitudes towards forests

Foto: Erkki Oksanen

Carl Jansson & Stina Johansson

Sveriges lantbruksuniversitet

Institutionen för skogens ekologi och skötsel

Kandidatarbete i skogsvetenskap, 15 hp

Handledare: Camilla Widmark SLU, Inst för skogsekonomi

Annika Nordin, SLU, Future forests

Examinator: Tommy Mörling, SLU, Inst för skogens ekologi och skötsel.

Program: Jägmästarprogrammet

Kurs: EX0592

Nivå: 2E

Umeå 2015

Kandidatarbeten i Skogsvetenskap

Fakulteten för skogsvetenskap,
Sveriges lantbruksuniversitet

Enhet/Unit	Institutionen för skogens ekologi och skötsel Department of Forest Ecology and Management
Författare/Author	Stina Johansson & Carl Jansson
Titel, Sv	Studenters attityd till skog
Titel, Eng	<i>Students' attitudes towards forests</i>
Nyckelord/ Keywords	Beteende, yngre generationer, skogsnytta, framtidens skog. / <i>Behavior, younger generations, forest uses, future forest.</i>
Handledare/Supervisor	Camilla Widmark, SLU, Inst för skogsekonomi Annika Nordin, SLU, Future forests
Examinator/Examiner	Tommy Mörling Institutionen för skogens ekologi och skötsel/ Department of Forest Ecology and Management
Kurstitel/Course	Kandidatarbete i skogsvetenskap Bachelor Degree in Forest Science
Kurskod	EX0592
Program	Jägmästarprogrammet
Omfattning på arbetet/	15 hp
Nivå och fördjupning på arbetet	G2E
Utgivningsort	Umeå
Utgivningsår	2015

Förord

Detta kandidatarbete har utförts vårterminen 2015 under jägmästarprogrammets tredje år och omfattar 15 poäng. Idén till arbetet föddes i en fundering kring vad Sveriges skog och mark ska komma att användas till i framtiden. Vi vill rikta ett stort tack till vår handledare Camilla Widmark, SLU, för hennes hjälpsamhet, vänlighet och konstruktiva kritik under kandidatarbetets gång. Vi vill även tacka Annika Nordin, vår externa handledare för hennes driv och engagemang till kandidatarbetets upptakt. Slutligen vill vi tacka alla som tog sig tid att delta i enkätundersökningen.

Carl Jansson och Stina Johansson

Umeå 2015-04-15

SAMMANFATTNING

I denna studie undersöktes vad jägmästarstudenter och studenter ifrån Konstnärligt Campus i Umeå har för attityd till skog. Studien gjordes genom en enkätundersökning med en urvalsgrupp ifrån SLU och en ifrån Konstnärligt Campus. Studenterna delades in i två olika grupper för att kunna göra en jämförelse av svaren beroende på vilket universitet respondenten studerade vid. Resultaten visar att jägmästarstudenterna vistas oftare i skogen än vad studenterna ifrån Konstnärligt Campus gör och att skogsvistelsen är högre bland de som äger skog kontra de som inte äger skog. Andelen skogsägare är högre vid SLU än vad det är vid Konstnärligt Campus. Resultaten visade också att det finns en variation mellan studentgrupperna beroende på hur de använder skogen samt att det tänkta sambandet mellan önskad nytta och mest tilltalande skog inte finns.

Nyckelord: Beteende, yngre generationer, skogsnytta, framtidens skog.

ABSTRACT

This study investigates students' attitude towards the forest. This case study is based on answers from students at the Swedish University of Agricultural Sciences (SLU) and the Arts Campus in Umeå. The study was done through a questionnaire with a sample group from SLU and one from Arts Campus. The students were divided into two different groups in order to make a comparison of responses depending on which university the respondent attended. The results showed that forestry students more often visit the forest than students from the Arts Campus and that rate of forest visits is higher among those who own forest versus those who do not own forest. The results also show that there is a variation between the student groups depending on how they use the forest. The study also intended to show that there is a relationship between desired values of the forest and the most appealing forest site, but no relationship could be proven.

Keywords: Behavior, younger generations, forest uses, future forest.

Innehållsförteckning

INLEDNING	1
<i>BAKGRUND.....</i>	<i>1</i>
<i>SYFTE.....</i>	<i>2</i>
TIDIGARE STUDIER	3
MATERIAL OCH METOD	5
<i>METODVAL</i>	<i>5</i>
AVGRÄNSNING OCH URVAL.....	5
ENKÄTUNDERSÖKNING	5
<i>ANALYS.....</i>	<i>6</i>
TEORI	7
RESULTAT.....	8
ENKÄTUNDERSÖKNING	8
<i>FRÅGESTÄLLNING 1</i>	<i>17</i>
<i>FRÅGESTÄLLNING 2</i>	<i>18</i>
<i>FRÅGESTÄLLNING 3</i>	<i>19</i>
DISKUSSION	23
<i>MATERIAL OCH METOD</i>	<i>23</i>
FELKÄLLOR OCH PROBLEM	23
<i>BORTFALLSDISKUSSION</i>	<i>23</i>
DISKUSSION AV RESULTATET	24
<i>Frågeställning 1</i>	<i>24</i>
<i>Frågeställning 2</i>	<i>24</i>
<i>Frågeställning 3</i>	<i>25</i>
SAMMANFATTANDE DISKUSSION	26
REFERENSER	27
BILAGOR	28
<i>BILAGA 1. ENKÄT SVENSKA</i>	<i>28</i>
<i>BILAGA 2. ENKÄT ENGELSKA</i>	<i>32</i>
<i>BILAGA 3. BILDERNA FRÅN ENKÄTEN</i>	<i>36</i>

INLEDNING

Bakgrund

Att skogen är en plats för flertalet olika aktiviteter och aktörer har varit ett faktum sedan urminnes tider. Poeten Helmer Grundström skriver i sin dikt *Gläntan*

”Det öppnar sig alltid en glänta
om skogen står aldrig så mörk.
Där doftar små stjärniga blommor,
där niger en vitstammig björk.
Så är det med oss och vår levnad”.

Liksom Grundström försöker förmedla i sin dikt så har skogen och dess stora utbud en viktig betydelse för oss människor, oavsett var i landet man bor. Skogen är en mångfasetterad resurs som samhällets alla aktörer skall komma överrens om att bruka och sköta på bästa möjliga sätt. Då flera olika aktörer skall komma överrens om samma resurs är det svårt att undvika konflikter (Eckerberg & Sandström 2013). Det skapas diskussion gällande naturvård, degradering av skog och vilka som har rätt att ta del av skogsresursen. En del människors liv eller till och med hela samhällen kan vara uppbyggda kring brukandet av någon eller några av skogens resurser som grundsten (Naturskyddsföreningen 2011).

Hur skall skogen skötas på bästa möjliga sätt, hur ställer sig samhället sig egentligen till skogen och hur är skogssynen idag? Beroende på vem frågan ställs till kommer svaren skilja sig åt. Förespråkare för skogsnäringen pekar många gånger ut skogsbruket som den naturresurs som tar vid där oljans epok fasas ut. Kommissionen mot oljeberoende angav i rapporten *På väg mot ett oljefritt Sverige* den svenska skogen som en av de viktigaste resurserna i arbetet med att minska oljeberoendet i svenska samhällen (Kommissionen mot oljeberoende 2006).

Även regeringen betonade i sin proposition 2007/08:108 *“En skogspolitik i takt med tiden”* (Anon 2007) att skogen bland annat är en förnybar resurs med möjligheter att nyttja skogen som energikälla (Regeringens proposition 2007/08:108). Det finns en konflikt mellan brukande av skogen och bevarande av skogen som levnadsplats för djur och natur. Företrädare för skogsnäringen hänvisar ofta till Sveriges officiella statistik som visar att arealer som tidigare minskade, till exempel arealerna med gammal skog, nu ökar och menar då att läget kan tolkas som att det är under kontroll. Företrädare för olika naturskyddsorganisationer hävdar den raka motsatsen. Till exempel så skriver Naturskyddsföreningen:

”Vi delar inte bedömningen att utvecklingen av miljötillståndet är neutral. Givet den pågående fragmenteringen av värdefulla skogsområden, habitatförlust, hög skadefrekvens på hänsynskrävande biotoper m.m. borde utvecklingen snarare bedömas vara negativ” (Naturskyddsföreningen 2015, s 2)

Och

"Vi delar inte uppfattningen om att det råder en stor osäkerhet och oenighet om vad som krävs för att bevara livskraftiga populationer av de skogsberoende arterna ilandskapet. Tvärtom råder vetenskaplig konsensus kring ett generellt tröskelvärden om 20 % livsmiljöer" (Naturskyddsföreningen 2015, s 2).

Som referens kan nämnas att andelen produktiv skogsmark som nu är undantagen från skogsbruk är 8,4 %. Det finns många tankar om hur skogen bör se ut i Sverige och det är svårt att bruka skogen på ett sätt så att alla blir nöjda.

Den svenska skogen ägs till 51 % av enskilda, privata skogsägare, 24 % av privata aktiebolag, 19 % av staten och övriga allmänna ägare och 6 % av övriga privata ägare. År 2000 fanns det 354 000 skogsägare och 239 000 skogsföretag. Av skogsägarna var 38 % kvinnor och andelen utboägda skogsföretag var 34 %. De enskilda skogsägarna försörjer sig huvudsakligen på andra inkomster än själva skogsbruket, skogen används antingen som komplement eller för att finansiera större utgifter (Christiansen & Stridsman 2014)

Sveriges befolkningsmängd ökar, främst i städerna (Nilsson 2011). I glesbygdsområdena är tendensen den motsatta. Om skogsbygdens befolkning minskar kan även kunskapen om skogen och dess brukande göra detsamma. Om skogen ska kunna brukas mer intensivt, för att fylla luckan från de fossila bränslenas utfasning, kan befolkningens okunskap gällande skogsbruk leda till en negativ attityd kring skogen och dess brukande. Om en, hos allmänheten, ökande grad negativ inställning gentemot skogsbruk utvecklas kan det påverka möjligheterna för en utökad användning av förnybar energi från skogen.

Samhällets aktörers attityd till skogen är grunden för beteendet och om attityden klarläggs kommer det bli lättare att planera vad skogen skall ha för syfte idag och i framtiden. Framtiden är oviss och ligger framför oss, trots detta går det att spekulera hur den kommer te sig. Samhällets unga har framtiden i sina händer och det som går att göra idag är att studera hur de yngre generationerna tycker och tänker om det våra farfäder förvaltat i årtusenden, nämligen skogen.

Syfte

Syftet med denna studie var att mäta studenters attityd till skog och olika nyttor från skogen och få en uppfattning om framtidens beslutsfattares inställning till skogsbruket. För att uppnå syftet valdes studenter från skogsfakulteten vid Sveriges lantbruksuniversitet (SLU) och studenter från Konstnärligt campus, Umeå universitet. I denna studie ses studenterna vid skogsfakulteten i någon mån som primärproducenterna av skogsråvara. Studenterna vid konstnärligt campus ses som en av många framtida brukare och utformare av skogliga produkter.

Frågorna i enkäten är utformade för att mäta människors uppfattning av vad de använder skogen till idag, vilka nyttor de värderar högst och även för att ge en bild av hur de helst ser att skogen och brukandet av dess nyttor utvecklas. Frågorna är utformade enligt Ajzens teori om planerat beteende för att med den kunna härleda ett framtida beteende utifrån den, i enkäten, uppvisade attityden gentemot skog.

1. Finns det en skillnad mellan jägmästarstudenter och studenter vid konstnärligt campus med avseende på hur ofta de är i skogen och hur stor skogsvana de har?
2. Finns det en skillnad mellan jägmästarstudenter och studenter vid konstnärligt campus med avseende på deras användande av skogen idag?
3. Finns det ett samband mellan de olika respondenternas ställningstagande gällande skogens nyttor och vilket framtida skogstillstånd som de tilltalas mest av?

Tidigare studier

Det finns inga tidigare gjorda studier på ungas attityd till skog, det som finns är studier som kan relateras till kandidatarbetet. De studier som är relevanta berör undersökningar om attityder till fritid, friluftsliv och gröna näringar. I studierna finns likheter till detta kandidatarbete och därför har just dessa studier valts att nämnas och diskuteras kring.

Lena Karlsson, vid Umeå Universitet har genomfört en studie kring *Klasstillhörighetens subjektiva dimension: Klassidentitet, sociala attityder och fritidsvanor* (Karlsson 2005). Syftet med studien var att ”studera klass som en nutida källa för identitet och samhörighet, att utröna hur den subjektiva klasstillhörigheten sammanhänger med olika attityder och föreställningar angående det nuvarande, gångna och framtida samhället och att utröna hur den subjektiva klasstillhörigheten sammanhänger med olika vanor och beteenden kopplade till fritidens och kulturens område” (Karlsson 2005 s 7). Karlsson skriver i sin studie att det finns flera samband mellan klasstillhörighet och sociala attityder. ”Attityder formeras och reproduceras i relationen med andra människor, de intressen, ideologier mm som finns inom den offentliga sfären och de erfarenheter och kunskaper som individen erfaras i mötet med dessa” (Svallfors 1989:43). Den huvudsakliga slutsats som tas i studien är att klassidentitet var betydelsefullt för hur personer ställer sig frågor kring politik i synnerhet om social rättvisa och jämlikhet. Författaren till studien tar upp olika aspekter på fritidsaktivitet och att samhällsklassen kan styra valet av aktivitet. Medelklassens användning av fritiden är mer i jobbform än de i en högre klass då musik och kultur prioriteras mer. Synen på arbete och fritid skiljer sig mellan olika klasser. Fransmannen Bourdieus teori om samhället som det sociala rummet tas upp, där det framgår att människan styrs av specifika regler och värderingar, det går då att urskilja människans sociala position (Karlsson 2005).

Det relevanta i denna studie är nödvändigtvis inte resultatet då ovan nämnda syfte skiljer sig mot detta kandidatarbets syfte. Det relevanta med studien är istället att författaren undersökt människors olika attityd och beteende. Beroende på vilken uppväxt, bakgrund och klassidentitet en människa har påverkas attityden till samhällsfrågor och uppfattning om bland annat fritid. Samma resultat kan präglas i kandidatarbetet då uppväxtort och bakgrund har betydelse för en individs attityd till skog, positivt som negativt, och attityden återspeglas sedan i en individs faktiska beteende.

Friluftsliv i förändring är ett program som forskar på samhällets inställning till det öppna begreppet friluftsliv för att fånga in så många olika aktörer i samhället som möjligt. I rapporten står det att ”friluftslivet är framför allt ett socialt och kulturellt fenomen med mycket måttliga inslag av teknikutveckling, framförallt under dess tidiga historia, vilket annars ofta är forskningsfrämjande”. Friluftslivet i Sverige är idag en stor

trend men förväntas växa i framtiden då bland annat känslan av ökad livskvalitén växer i samband med friluftsliv. För att vara ett så aktuellt ämne, med så många aktörer finns det väldigt få studier kring friluftsliv och dess betydelse hävdar författaren. Studien har vissa likheter med detta då de båda utgår ifrån eget insamlat data utifrån enkätundersökningar. Båda enkätundersökningarna fokuserar på att samla in bakgrundsinformation kring respondenterna. I studien undersöks olika friluftaktiviteter och hur populära de är. Utav den undersökta populationen har flest angett att de ägnar sig åt aktiviteten ”strövat i skog och mark”, ”tagit nöjes- och motionspromenader av annat slag” och ”promenerat med hund”. Likheter finnes i detta kandidatarbete. Författaren till rapporten har ställt sig frågan varför människan skall vara i skogen, vad ger det för nytta? En av anledningarna till detta är att människan finner välmående i skog och mark samt att kunskapen till naturen och dess parametrar ökar. Samma resultat finnes i detta kandidatarbete (Fredman et al 2013).

Som nämnts ovan finns det ingen liknande studie på hur attityden till skog är hos studenter, men i Fredmans, Stensekes, Sandells och Mossings rapport om friluftsliv i förändring finns det likartade studier inom samma ämne. Rapporten är fokuserad endast på friluftslivet och inte direkt till attityden till det och vidare om hur beteendet präglas utav detta.

Anna Carin Pålsson har jobbat med kommunikationsbeslut från rekryteringsbyråer och som konsult inom kommunikationsområdet och som regional marknadschef på Hushållningsällskapet. Pålsson har skrivit en rapport gällande *Ungas attityder till de gröna näringarna*. Syftet med rapporten är att locka unga vuxna till de gröna näringarna. Data till rapporten består utav redan befintligt material och undersökningar samt av Pålssons egna erfarenheter. Pålsson skriver i sin rapport om att den gröna näringen är lågt prioriterad av samhällets unga. Anna Carin vill försöka ändra ungas attityd till den gröna branschen då hon hävdar att attityden är grunden till beteendet. Hon vill föra in en positiv attityd till branschen för att säkra rekryteringar i framtiden. Pålsson skriver om att när en människa gör ett val kan denne endast välja mellan de alternativ som är igenkända. För att en person skall kunna ta ställning är det en förutsättning att den vet vad den skall ta ställning till. I studien om studenters attityd till skog är det viktigt att den deltagande personen faktiskt vet vad den svarar på i enkätundersökningen, vilket är detsamma som Anna Carin hävdar. I rapporten undersöks vad ungdomar anser är viktigt, vilket är likartat med kandidatarbetets undersökning om vilken nytta respondenterna hävdar är den viktigaste (Pålsson 2014).

Länsstyrelsen och LRF Sydost har tillsammans med Regionförbundet i Kalmar Län startat projektet ”De gröna näringarnas framtid i Kalmar län”. I projektet har det gjorts en studie där författarna har i syfte att ”undersöka vad som krävs för att de gröna näringarna skall bli konkurrenskraftigare i framtiden och samtidigt bidra till en hållbar utveckling och ett växande näringsliv”. För att få in underlag till rapporten har det gjorts enkätundersökningar där attityder varit i fokus, precis på samma sätt som detta kandidatarbete. Syftet med enkätundersökningen var att öka förståelsen och få en djupare inblick till varför en respondent har ett visst beteende.

Författarna ville i sin studie undersöka respondenternas attityd till näringen och utifrån dessa dra slutsatser till hur det ser ut i verkligheten. För att det skulle vara en möjlighet fanns behovet av att samla in bakgrundsinformation som kunde säga något om varför en

viss individ hade en viss attityd och handlade med ett visst beteende utefter denna. Tillvägagångssättet är detsamma i kommande kandidatarbete, insamlande av respondentens bakgrund är ett nödvändigt underlag för att kunna göra studier på attityd och beteende (Länsstyrelsen Kalmar 2014).

MATERIAL OCH METOD

Metodval

En kvantitativ metod har använts till insamlandet av data då det var ett effektivt sätt att samla in ett stort antal svar på för att sedan kunna dra slutsatser som är representativ för hela grupperna. Enkätundersökningen motsvarar en pilotstudie som riktades till två olika studentgrupper där statistiska resultat och samband eftersöks.

Avgränsning och urval

För att kunna fastställa statistiska samband och dra slutsatser utifrån dessa krävs ett tillräckligt stort underlag som i detta fall bedömdes vara minst 50 svar från respektive område. De områden som valdes var Sveriges Lantbruksuniversitet samt Konstnärligt Campus i Umeå med motivet att studenter vid dessa fakulteter är direkt eller indirekt berörda av skogsbruk i Sverige. Jägmästarstudenterna är direkt berörda av skogsbruket medan studenterna vid Konstnärligt Campus var indirekt berörda med avseende på att de använder skogsråvaran i yrkesrollen. Fortsättningsvis kommer jägmästarstudenter att benämnas JM och studenter från Konstnärligt Campus att benämnas KC.

Enkätundersökning

Den enkät som användes till undersökningen utformades med fokus på att få in tillräckligt med bakgrundsmaterial till kandidatarbets frågeställningar och syfte. Enkäten bestod av två huvuddelar (bilaga 1 & 2) där del ett bestod av personliga bakgrundsfrågor och den andra delen bestod av frågor som berörde individen och dennes relation till skogen och dess nyttor. Bakgrundfrågor ger information och underlag för att kunna titta på samband till varför en individ har ett visst beteende. Genom frågeställningarna skapas en bild av vad respondenten tycker och utifrån dess attityd kan studier gällande deras inställning till skogen, i det här fallet, undersökas. Förutom en enkät på svenska gjordes en på engelska för eventuella icke svensktalande respondenter (bilaga 2).

För att målgruppen på enklast möjliga sätt skulle förstå enkäten formulerades frågorna på ett allmänt och lättförståeligt sätt. Innan undersökningen genomfördes testades enkäten på totalt tio utomstående personer. Resultaten från pilottestet tolkades och utifrån resultatet och kommentarer från pilottestets respondenter omformulerades vissa frågor i enkäten, där framförallt den engelska versionen redigerades och gjordes tydligare.

Datainsamlandet skedde vid två olika tillfällen, den 17:e mars vid SLU och den 18:e mars vid Konstnärligt Campus. Respondenterna valde själva att delta i enkätundersökningen. Kaffe och kaka erbjöds som tack för deltagandet. Urvalet gick till på samma sätt vid båda universiteten.

Alla respondenter behandlades anonymt. Från JM genomförde 62 personer enkäten och från KC genomförde 50 personer enkäten. Av de inkomna svaren var fem stycken på engelska.

Analys

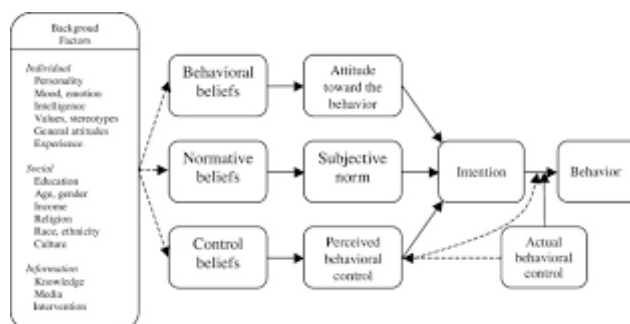
Efter genomförd enkätundersökning matades resultaten in i Excel i form av koder. Det skapades en svarsmatris i Excel och siffror matades in för respektive fråga i matrisen. I samband med inmatningen registrerades bortfall. Bortfall har uppkommit på grund av att respondenten besvarat frågan felaktigt och gjort svaren otydbara, dock matades respondentens övriga korrekt besvarade frågor in. För att underlätta analysen har i vissa fall svarsalternativ slagits samman till kluster. Om svarsalternativen är hopslagna till kluster förtydligas detta i resultatet.

I Excel visualiserades svaren i diagramform med data från matrisen som bas. Frekvensfördelningstabeller där svaren för varje svarsalternativ gjordes för varje fråga. För att undersöka och påvisa skillnader och likheter mellan svarsalternativen skapades tabeller.

Materialet har bearbetats och utgör resultatdelen i rapporten, procentuella beräkningar har gjorts för jämförelser och analyser. För att undersöka statistiskt signifikants samband mellan studentgrupperna och svaren för respektive grupp har statistiska analyser gjorts i Excel och MiniTab.

Teori

Rapporten och enkätundersökningen baseras på teorin om planerat beteende. Den beskriver vad som ligger bakom en persons olika attityder som utgör grunden till ett visst beteende. Konceptet bakom teorin myntade Icek Ajzen, då han ville få djupare förståelse för mänskligt beteende och attityder (Ajzen 1991).

Figur 1. Teorin om planerat beteende (Ajzen 1991).

Figure 1. The theory of planned behavior (Ajzen 1991).

Teorin säger att mänskligt beteende påverkas av attityd, subjektiva normer och upplevd beteendekontroll och tillsammans formar dessa faktorer en individs beteendeintentioner (figur 1). En förutsättning är att personen i fråga skall ha en positiv attityd till ett visst beteende, att beteendet upplevs positivt av omgivningen samt att personen upplever att denne har kontroll över beteendet och har möjlighet att utföra beteendet om viljan finns. Då dessa parametrar uppfylls har individen underlag till att utföra ett visst beteende, underförstått att beteendet faktiskt är utförbart. Attityden till ett beteende påverkas av vad en individ tror att beteendet kommer få för konsekvenser, vilka kan vara både positiva och negativa. Övertygelsen är olika sannolik för olika individer, tilliten till ett beteende är endast de som är relevanta för individen. Om exempelvis en person vet att den mår bra av att vistas i skogen minst en gång per dag så kanske inte denna attityd påverkar, då det är osannolikt att personen i fråga faktiskt skulle vistas i skogen minst en gång per dag. Det är individens intention till att utföra ett visst beteende som påverkar individens vilja eller ovilja till att utföra beteendet.

Undersökningen i detta kandidatarbete baseras på Ajzens teori för att förklara olika attityder till skog och skogens nyttor mellan JM och KC. De tre parametrarna värderas olika mycket beroende på vilket beteende som undersöks. Studien om studenters attityd till skog kan ge information om vilken faktor som är viktigast för den undersökta populationen.

RESULTAT

Enkätundersökning

Totalt deltog 112 personer från både JM och KC. Antalet respondenter från JM var 62 stycken och antalet respondenter från KC var 50 stycken. 68% män och 32% kvinnor deltog ifrån JM medan 28% män och 72% kvinnor deltog ifrån KC. Enkäten har manlig majoritet bland JM och kvinnlig majoritet bland KC.

Från JM var samtliga 62 respondenter jägmästarstudenter. På KC var antalet respondenter 50, varav 31 studerade arkitektur, 14 fri konst och 5 studerade design. Av JM läste 47% skogshushållningsinriktning, 13% biologisk inriktning och 3% skogsekonomisk inriktning.

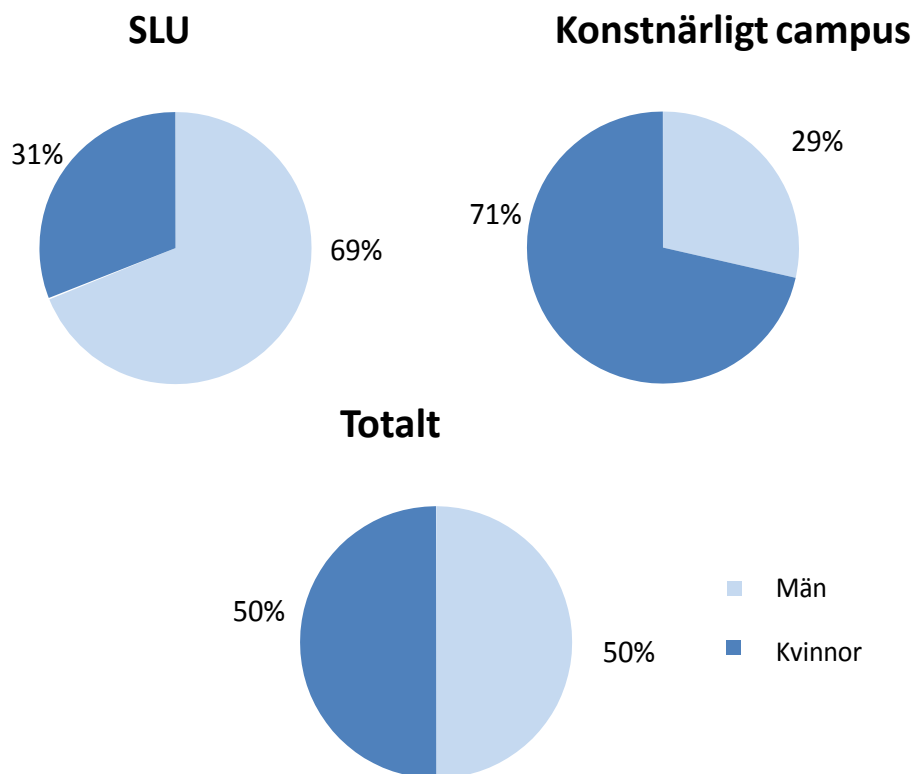
Utbildningslängden varierade mellan respondenterna men majoriteten läser ett program som har en studietid på fem år. De flesta av respondenterna befann sig inom den första delen av sin utbildning (Tabell 1).

Tabell 1. Längd på utbildning samt hur långt i utbildningen respondenterna har kommit.

Table 1. How long the respondents have studied and for how long they intend to keep studying.

Utbildningslängd	Antal	Genomförd studietid	Antal
Ett år	1	Första året	41
Två år	6	Andra året	20
Tre år	14	Tredje året	36
Fyra år	1	Fjärde året	12
Fem år	89	Femte året	3

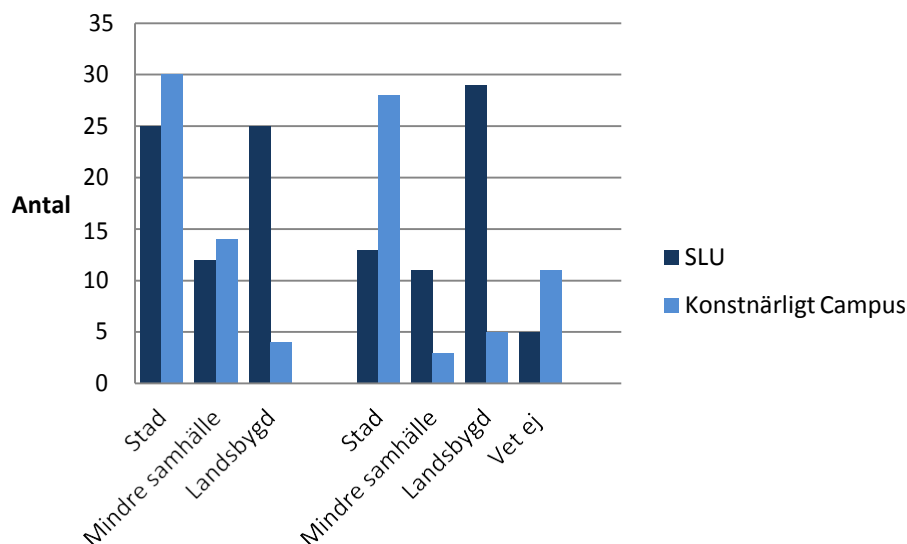
Samtliga respondenter har angett ålder och majoriteten hade en ålder mellan 20- 30 år. Det var ingen utav respondenterna som hade en ålder lägre än 19 år eller en ålder högre än 40 år. 63% hade en ålder mellan 20- 24 år. Åldersfördelningen såg lika ut för de båda universiteten. Könsfördelningen var totalt sett jämn (figur 2). Könsfördelningen mellan universiteten skiljde sig då det var större andel män bland respondenterna från JM och större andel kvinnor bland respondenterna från KC; 67% av svaren utgörs av män vid JM och 71% av svaren utgörs av kvinnor vid KC (figur 2).

Figur 2. Könsfördelningen bland respondenterna från JM, KC samt totalt.

Figure 2. The sex distribution between respondents from JM, KC and overall.

Respondenternas födelseland är i huvudsak Sverige, men det var totalt 5% som hade ett annat födelseland. Av hela urvalsgruppen angav 88% av respondenterna att båda deras föräldrar var födda i Sverige. 6% av respondenterna angav att en av sina föräldrar var född i ett annat land än Sverige och 6% angav att båda deras föräldrar var födda i ett annat land än Sverige. Urvalsgruppen är för liten för att kunna dra statistiskt säkerställda slutsatser på skillnader mellan svenskfödda och utlandsfödda. Svaren ifrån de utlandsfödda respondenterna har tagits med i analyserna på samma sätt som de svenskfödda.

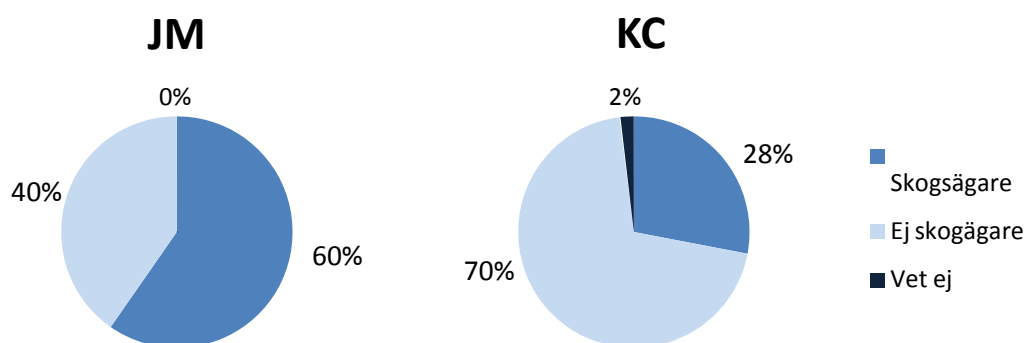

Figur 3. Respondenter nas uppväxtort och önskat framtidsboende, JM och KC.

Figure 3. A graph of where the respondents grew up, both JM and KC.

Sett till hela respondentgruppen angav 49% att deras uppväxtplats var i en stad, 23% angav att deras uppväxtplats var i ett mindre samhälle och 26% angav att deras uppväxtplats var på landsbygden. Från JM angav 40% att de vuxit upp i en stad, 19% angav att de vuxit upp i ett mindre samhälle och 40% angav att de vuxit upp på landsbygden. Från KC angav 60% att de vuxit upp i en stad, 28% angav att de vuxit upp i ett mindre samhälle och 8% angav att de vuxit upp på landsbygden.

Av samtliga respondenter angav 37% att de i framtiden vill bo i en stad, 13% angav att de vill bo i ett mindre samhälle, 30% angav att de vill bo på landsbygden och 14% angav alternativet vet inte. Från JM angav 21% att de vill bo i en stad, 18% angav att de vill bo i ett mindre samhälle, 47% angav att de vill bo på landsbygden och 8% angav alternativet vet ej. Från KC 56% att de vill bo i en stad, 6% angav att de vill bo i ett mindre samhälle, 10% angav att de vill bo på landsbygden och 22% angav alternativet vet ej.

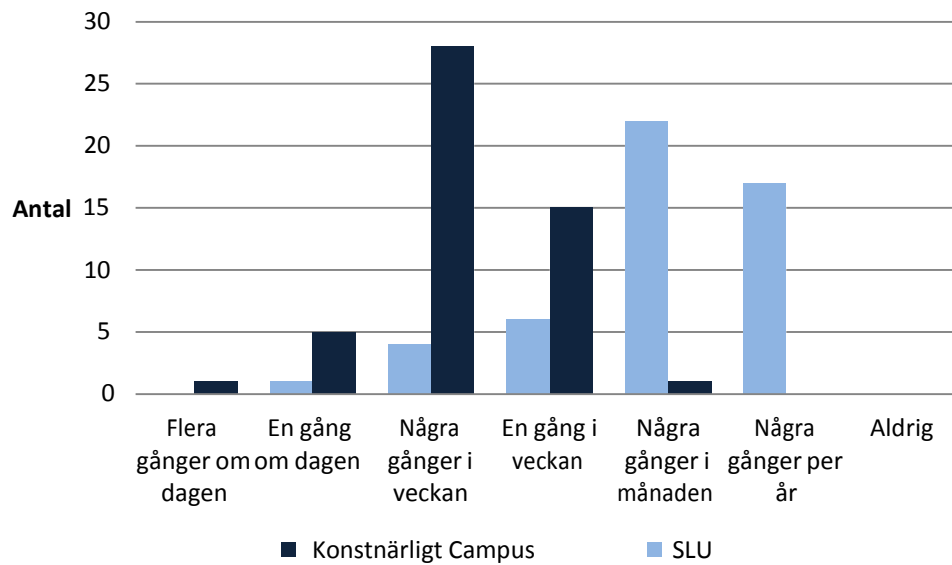

Figur 4. Andel av respondenterna som själv, eller någon i deras närmsta släkt, äger skog. JM och KC åtskilda.

Figure 4. The proportion of forest ownership, JM and KC separated.

45% av respondenterna angav att deras familj äger skog, 54% av respondenterna angav att deras familj inte äger skog och en person angav alternativet vet inte, detta för båda universiteten tillsammans. Från JM angav 60% att deras familj äger skog, 40% angav att

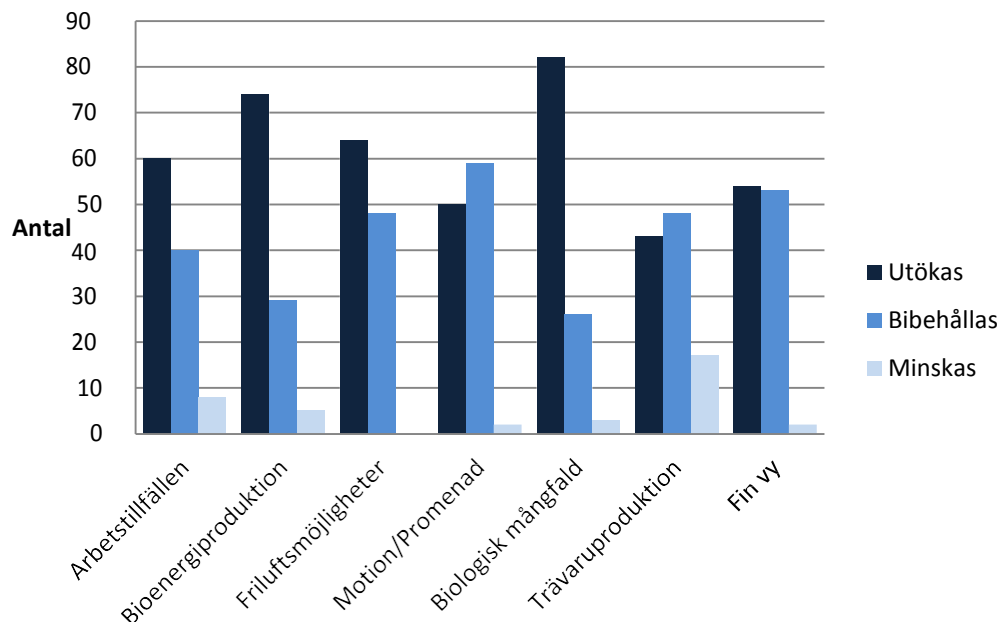
deras familj inte äger skog och 0% angav alternativet vet inte. Från KC angav 28% att deras familj äger skog, 70% angav att deras familj inte äger skog och en person angav alternativet vet inte (figur 4).

Figur 5. Frekvensen för hur ofta respondenterna besöker skogen.

Figure 5. The frequency of the respondents' forest visits.

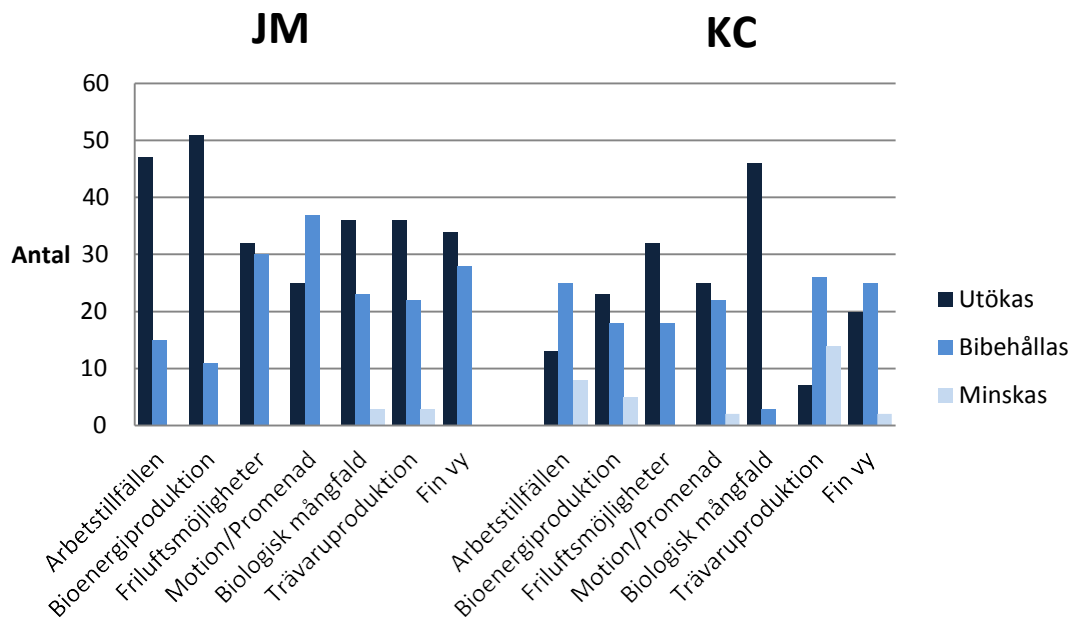
Totalt sett vistas 35% av respondenterna i skogen några gånger i veckan eller oftare, medan 29% av respondenterna vistas i skogen endast några gånger i veckan. 55% av JM och 10% av KC vistas i skogen några gånger per vecka eller oftare. 45% av JM och 8% av KC vistas i skogen endast några gånger i veckan. Frekvensen för skogsvistelser är högre bland JM än hos KC (figur 5).

Figur 6. Svarsfördelning över hur samtliga respondenterna vill att de olika skogliga nyttorna ska ökas, bibehållas eller minskas.

Figure 6. How the respondents answered to how they wanted the listed forest uses to be managed.

73 % av respondenterna angav att bevarande av biologisk mångfald är en nytta som borde utökas (figur 6). Andra nyttor som värderades högt var bioenergiproduktion och biologisk mångfald. Det alternativ flest önskade skulle bibehållas var motion/promenad. Den nytta flest önskade skulle minskas var trävaruproduktion (figur 7).

Figur 7. Önskad nytta för respektive universitet.

Figure 7. The wanted manage of forest uses by university.

Det alternativ som flest JM, 82%, tyckte skulle ökas var bioenergiproduktion. Av JM avgav 76% att arbetstillfällen bör öka, bevarandet av biologisk mångfald och trävaruproduktion borde enligt 58% personer för vardera kategori öka. Motion/promenad var den kategori flest ansåg skulle bibehållas som det ser ut idag (figur 7).

Av KC var alternativet ”bevarande av biologisk mångfald” som flest respondenter, 92%, ansåg bör ökas. 64% ansåg att friluftsmöjligheter bör öka och 50% ansåg att möjligheten till motion och promenader bör öka. Trävaruproduktion var det alternativ flest, 52%, skulle bibehållas. 28% ansåg att trävaruproduktionen bör minska (figur 7).

Resultatet skiljer sig mellan de olika universiteten. De flesta från JM ansåg att bioenergiproduktionen borde öka, att möjligheterna till motion och promenader bör bibehållas och bevarandet av biologisk mångfald samt trävaruproduktion bör minskas. Från KC ansåg flest att den nytta som borde utökas mest är bevarandet av biologisk mångfald, att trävaruproduktionen borde bibehållas men även att det är den nytta som flest tycker borde minskas. KC ansåg att det var fler nyttor som borde minskas än JM.

Tabell 2. Beskrivning av bilderna som användes i enkäten.

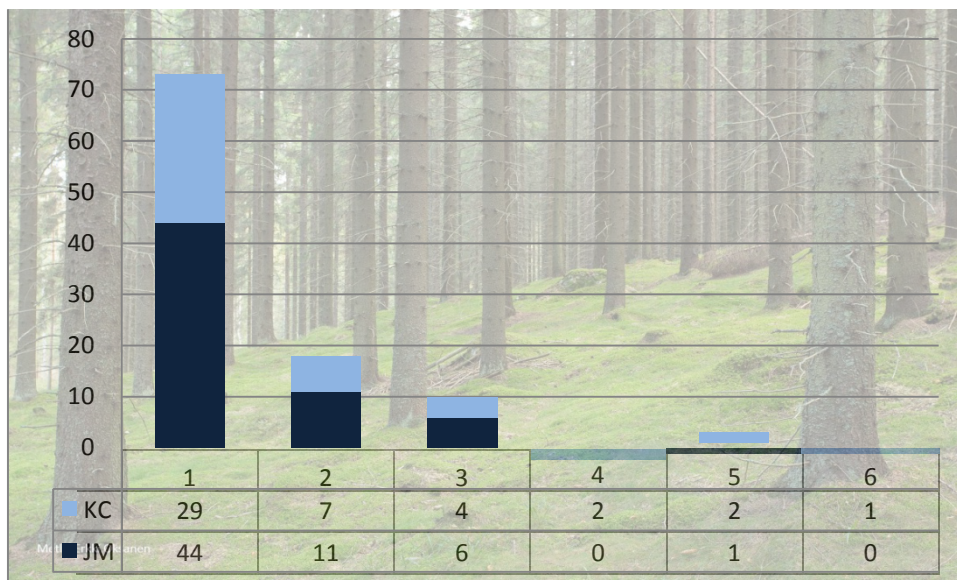
Table 2. Description of the pictures used in the survey.

Bild nr	Beskrivning av bilden.
1	Homogen medelålders granskog. En monokultur avsedd för produktion av grantimmer.
2	Produktionsskog i ungskogsfas. Huvudträslag gran.
3	Urskogsliknande skogstillstånd. Undantagen skogsbruk. Höga naturvärden.
4	Produktionsskog i föryngringsfas. Huvudträslag tall. Kan vara lämplig jaktmark.
5	Lummig lövskog. Kan mycket väl vara både produktionsskog eller urskogsliknande. I viss mån bra för biodiversiteten då lövskogar är tämligen ovanliga i Sverige.
6	Parkområde med planterade träd. Avsett för allmänhetens tätortsnära rekreation.

Utöver beskrivningen av bilderna (tabell 2) finns de faktiska bilderna under bilaga 3. Observera att beskrivningarna är författarnas subjektiva tolkningar av bilderna.

Totalt ansåg 65% av respondenterna tyckte att "Bild 1" var mest tilltalande för framtidens skog. 41% ansåg att Bild 6 var minst tilltalande. 71% av JM tyckte att Bild 1 var mest tilltalande och 18% tyckte att Bild 2 var mest tilltalande. 47% ansåg att Bild 6 var minst tilltalande och 27% ansåg att Bild 4 var minst tilltalande. 58% av KC ansåg att Bild 1 var mest tilltalande och 11% ansåg att Bild 2 var mest tilltalande. 68% ansåg att Bild 2 var minst tilltalande och 50% ansåg att Bild 4 var minst tilltalande.

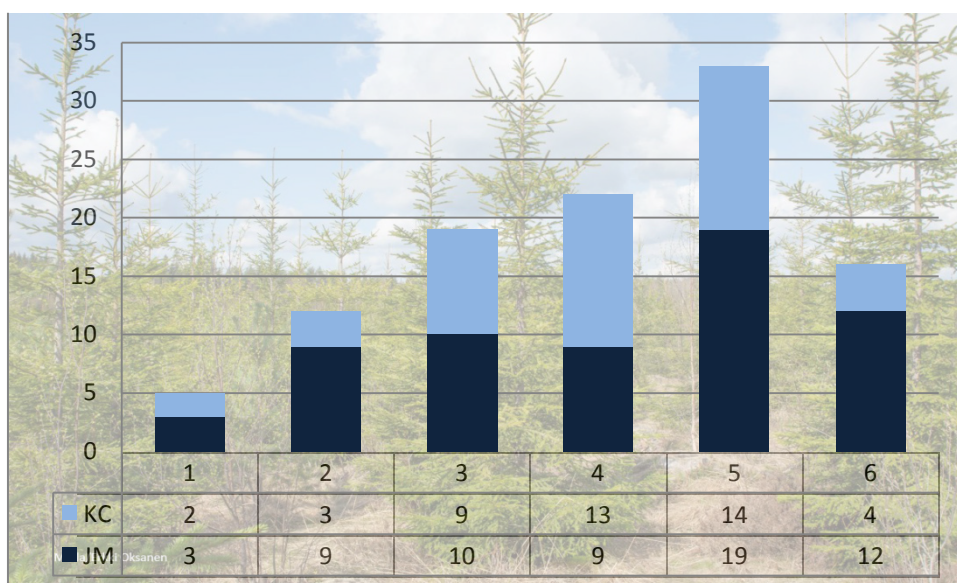
Totalt var det 62 stycken JM och 54 stycken KC som gav svar på fråga 13 i enkäten, gällande önskad framtida skog. Resultaten är likartade för de båda universiteten och svaren är allmänt relativt lika. Den bild som var mest tilltalande för de båda universiteten var "Bild 1".

Figur 8. Respondenternas rankingars fördelning för bild 1. Numren 1-6 under varje stapel står för hur många som angett ranking 1, ranking 2 etc.

Figure 8. The respondents ranking of picture 1. The numbers 1-6 under each stack marks the ranking the picture got.

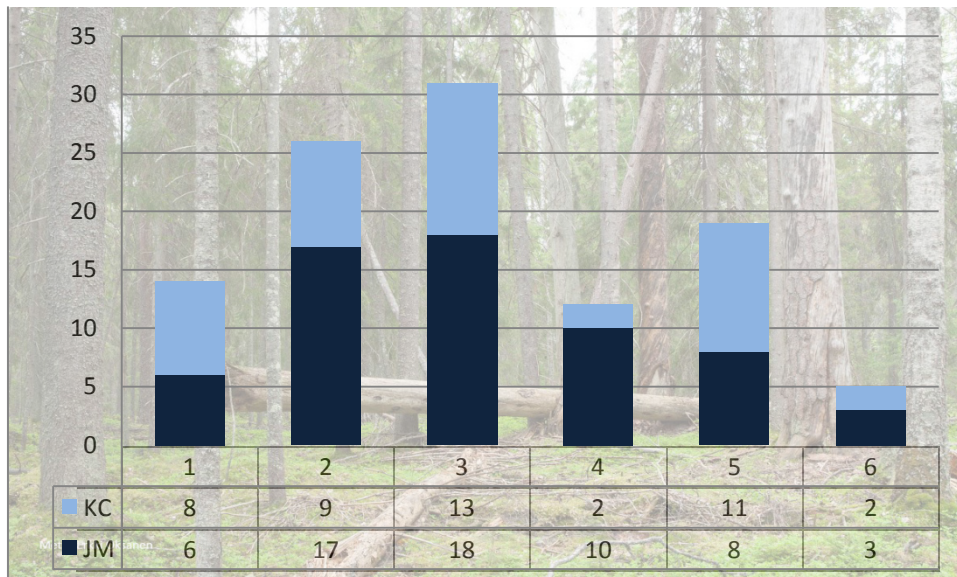
Totalt ansåg 68% av respondenterna att "Bild 1" var mest tilltalande för framtidens skog. 71% av JM och 64% av KC ansåg att "Bild 1" var mest tilltalande. 2 % av KC ansåg att "Bild 1" var minst tilltalande och det var ingen JM som ansåg detsamma (figur 8).

Figur 9. Respondenternas rankingars fördelning för bild 2. Numren 1-6 under varje stapel står för hur många som angett ranking 1, ranking 2 etc.

Figure 9. The respondents ranking of picture 2. The numbers 1-6 under each stack marks the ranking the picture got.

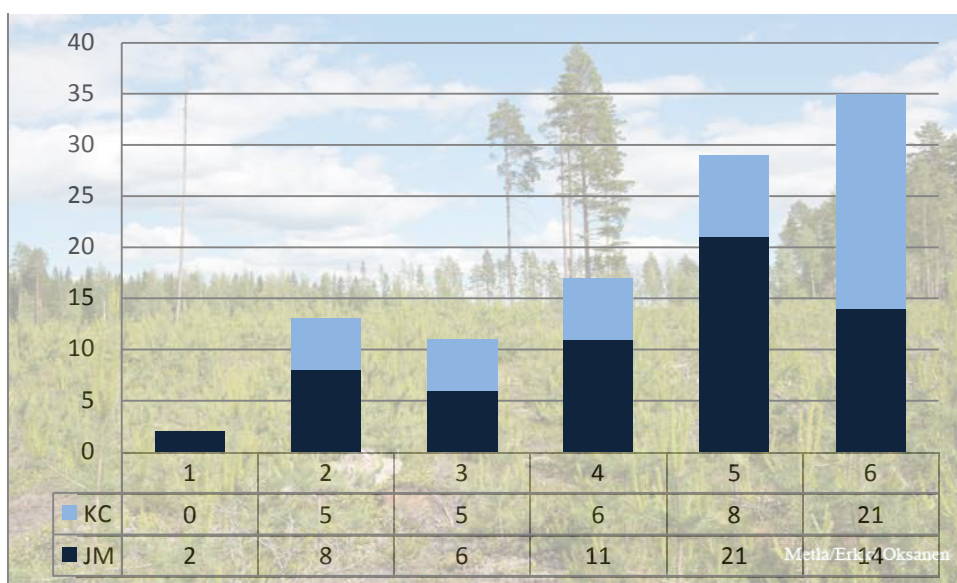
Totalt av hela respondentgruppen ansåg 5% att "Bild 2" var den mest tilltalande bilden. 4% av KC och 5% av JM valde "Bild 2" som den mest tilltalande. 9% av KC och 19% av JM ansåg att "Bild 2" var minst tilltalande. Den största andelen av respondenterna rankade "Bild 2" som nummer fem på listan (figur 9).

Figur 10. Respondenternas rankningars fördelning för bild 3. Numrena 1-6 under varje stapel står för hur många som angett ranking 1, ranking 2 etc.

Figure 10. The respondents ranking of picture 3. The numbers 1-6 under each stack marks the ranking the picture got.

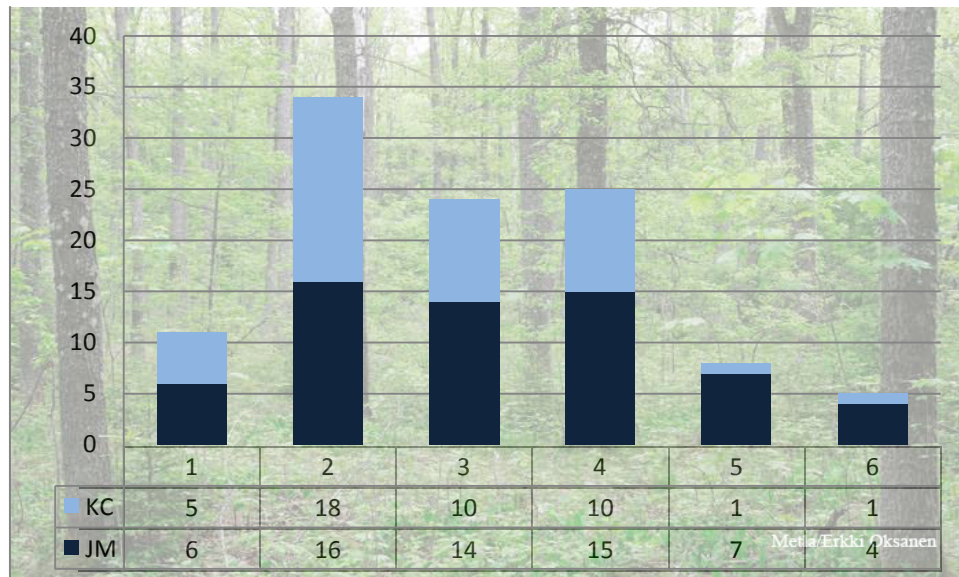
Totalt av hela respondentgruppen ansåg totalt 13%, 18% av KC och 10 % av JM, att "Bild 3" var den mest tilltalande bilden för framtidens skog. 4% av KC och 5% av JM rankade "Bild 3" lägst. Den största andelen av respondenterna rankade "Bild 3" som nummer tre (figur 10).

Figur 11. Respondenternas rankningars fördelning för bild 4. Numrena 1-6 under varje stapel står för hur många som angett ranking 1, ranking 2 etc.

Figure 11. The respondents ranking of picture 4. The numbers 1-6 under each stack marks the ranking the picture got.

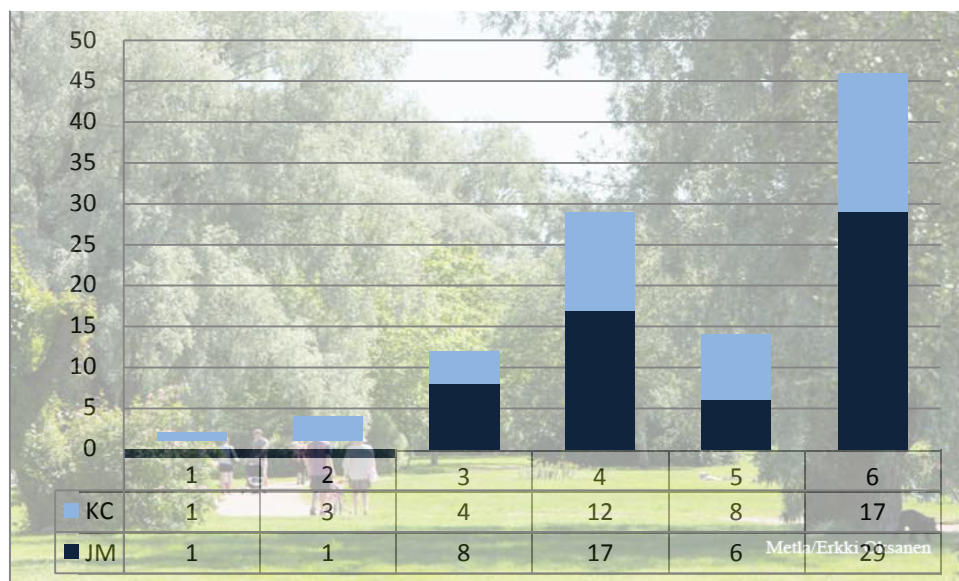
Utav alla respondenter ansåg 2%, 0% av KC och 3% av JM, att "Bild 4" var den mest tilltalande bilden. 47% av KC och 23% av JM rankade "Bild 4" lägst. De flesta JM rankade "Bild 4" som femma, 34% gjorde detta (figur 11).

Figur 12. Respondenternas rankningars fördelning för bild 5. Numrena 1-6 under varje stapel står för hur många som angett ranking 1, ranking 2 etc.

Figure 12. The respondents ranking of picture 5. The numbers 1-6 under each stack marks the ranking the picture got.

Totalt av hela respondentgruppen ansåg 10%, 11% av KC och 10% av JM att "Bild 5" var den mest tilltalande bilden. 2% av KC och 7% av JM rankade "Bild 5" som lägst. Från båda universiteten rankade flest "Bild 5" som nummer två (figur 12).

Figur 13. Respondenternas rankningars fördelning för bild 6. Numrena 1-6 under varje stapel står för hur många som angett ranking 1, ranking 2 etc.

Figure 13. The respondents ranking of picture 6. The numbers 1-6 under each stack marks the ranking the picture got.

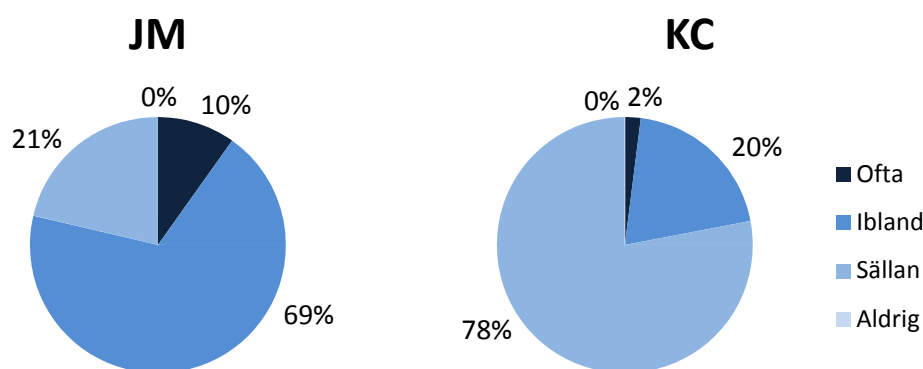
Utav alla respondenter ansåg 2%, 2% av KC och 2% av JM att "Bild 6" var den mest tilltalande bilden. 38% av KC och 47% av JM rankade "Bild 6" som lägst, flest rankade bilden som lägst (figur 13).

Frågeställning 1: Finns det en skillnad mellan JM och KC med avseende på hur ofta de vistas i skogen och om de har skogsägarbakgrund?

Man kan dela upp denna frågeställning i två underfrågor;

1. Finns det en skillnad mellan JM och KC med avseende på hur ofta de vistas i skogen?
2. Finns det en skillnad mellan de med skogsägarbakgrund och de utan skogsägarbakgrund med avseende på hur ofta de vistas i skogen?

I enkäten har respondenten på frågan ”Hur ofta är du i skogen?” fått välja mellan alternativen ”flera gånger om dagen”, ”en gång om dagen”, ”några gånger i veckan”, ”en gång i veckan”, ”några gånger i månaden”, ”några gånger per år” och ”aldrig”. I tolkningen av resultatet har alternativen ”flera gånger om dagen” samt ”en gång om dagen” klustrats ihop till ”ofta”, alternativen ”några gånger i veckan” samt ”en gång i veckan” klustrats ihop till ”ibland”, alternativen ”några gånger i månaden” och ”några gånger per år” klustrats ihop till ”sällan” emedan aldrig behövs som aldrig.

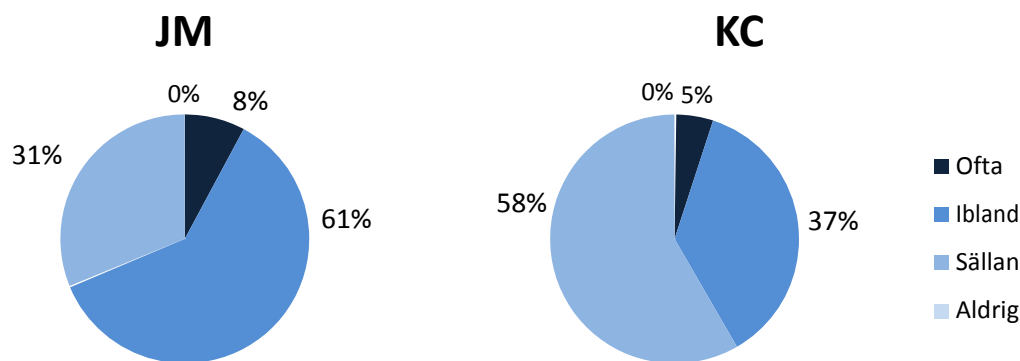

Figur 14. Hur ofta JM och KC vistas i skogen.

Figure 14. How often JM and KC visit the forest.

Majoriteten (69%) av JM besöker skogen med intensiteten ibland (figur 14), 21% sällan, 10% ofta och 0% aldrig. Av KC besöker 78% skogen med en intensitet som beskrivs som sällan (figur 14), 20% ibland, 2% ofta och 0% aldrig. Med chi-två-test styrks att det finns en skillnad mellan hur ofta JM och KC vistas i skogen. P-värdet för testet var 0,000, vilket indikerar ett statistiskt mycket starkt resultat som säger att grupperna är oberoende av varandra.

I tolkningen av den andra underfrågan (Finns det en skillnad mellan de med skogsägarbakgrund och de utan skogsägarbakgrund med avseende på hur ofta de vistas i skogen?) så har samma kluster av svarsalternativ vid analysen använts. Värt att notera kan också vara att i enkäten är frågan formulerad ”äger din familj skog?” vilket torde tolkas som att respondenten har angivit att den är skogsägare om den, eller någon i dess familj, äger skog eller om den själv identifierar sig som skogsägare.

Figur 15. Hur ofta skogsägare vistas i skogen.

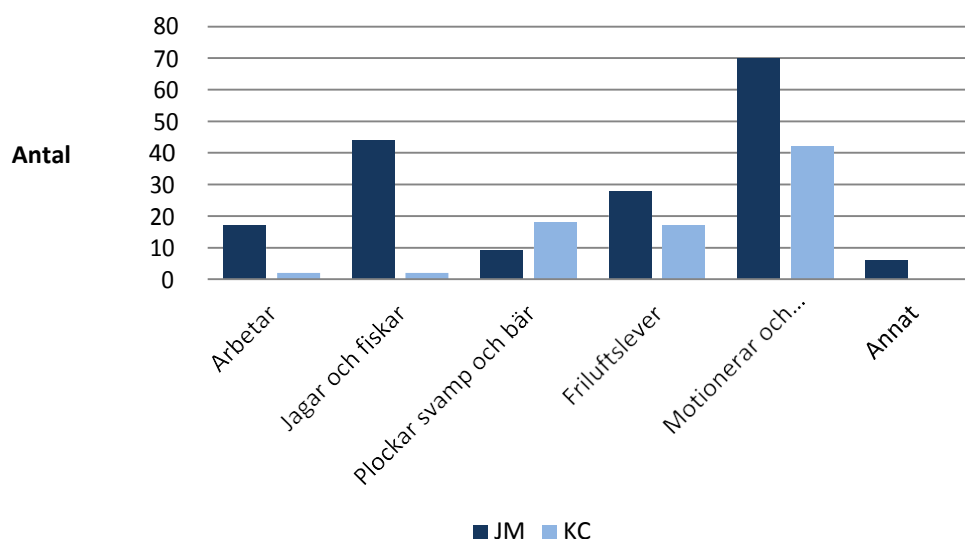
Figure 15. How often forest owners visit the forest.

61% av skogsägarna besöker skogen med en intensitet ibland, medan 31% skogsägarna besöker skogen med intensiteten sällan. 8% besöker skogen ofta och 0% aldrig (figur 15).

Bland icke-skogsägarna besöker 58% av dem skogen med intensiteten sällan. Av resten besöker 37% skogen ibland, 5% ofta och 0% aldrig. Ett chi-två-test gav p-värdet 0,018 som säger att de två grupperna, skogsägare och icke-skogsägare, skiljer sig från varandra.

Frågeställning 2: Finns det en skillnad mellan JM och KC med avseende på deras användande av skogen idag, sett till de tre mesta nyttorna?

Respondenterna har fått ta ställning till frågan "Vad gör du i skogen?". För att svara på frågan har de fått rangordna alternativen "Arbetar", "Jagar", "Fiskar", "Plockar svamp", "Plockar bär", "Ägnar mig åt friluftsliv, t ex utflykter och vandringar", "Motionerar", "Promenerar" och "Annat". Vid analysen av resultaten har "Jagar" och "Fiskar" lagts ihop till ett kluster kallat "Jakt och fiske", "Plockar svamp" och "Plockar bär" har lagts ihop till "Svamp- och bärplockning" samt slutligen har "Motionerar" och "Promenerar" lagts ihop till "Motion och promenader".

Figur 16. JM:s och KC:s användning av skogen.

Figure 16. The distribution of different uses of the forest, divided by groups JM and KC.

JM använder i störst utsträckning skogen till "motion och promenader" och därefter kommer, i ordning efter högst till lägst sammanlagd rankning, "jakt och fiske",

”friluftsliv”, ”arbete”, ”svamp- och bärplockning” och slutligen ”annat” (figur 16). KC använder i störst utsträckning skogen till ”motion och promenader” och därefter kommer, i ordning efter högst till lägst sammanlagd rankning, ”svamp- och bärplockning”, ”friluftsliv”, ”arbete”, ”jakt och fiske”, och slutligen ”annat” (figur 16). Med ett chi-två-test (p-värde 0,000) bevisades gruppernas oberoende.

Frågeställning 3: Finns det ett samband mellan de olika respondenternas ställningstagande gällande skogens nyttor och vilket framtida skogstillstånd som de tilltalas mest av?

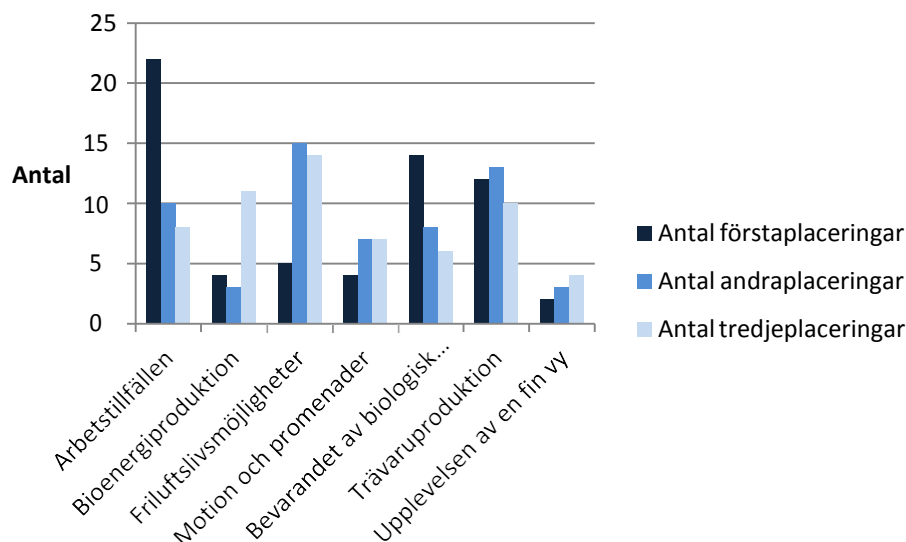
Se definition av de olika nyttorna under material och metod.

Tabell 3. Beskrivning av nyttorna som utpekats i enkäten.

Table 3. Description of the forest uses that has been used in the survey.

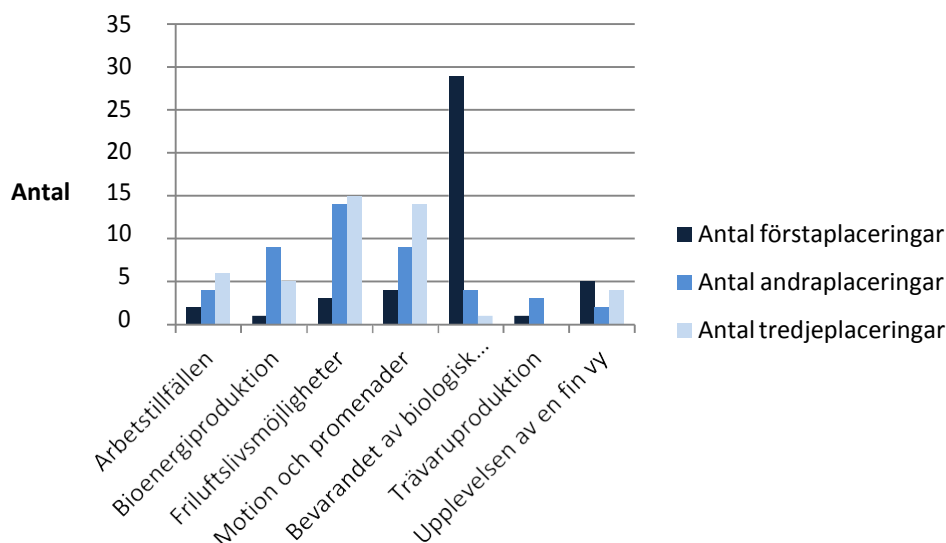
Nytta	Förklaring
Arbetsstillfällen	Nyttan med att människor sätts i arbete och inte är arbetslösa. Med arbete avses skogsbruk, bolag såväl som privatpersoner. Men även renhållning, jaktturism och andra icke produktionsinriktade arbetsstillfällen ryms i denna kategori.
Bioenergiproduktion	Nyttan med att utnyttja skogen som förnybar energikälla.
Friluftslivsmöjligheter	Nyttan med skogen som rekreationsplats för t ex vandringar, skidåkning eller andra sysslor som är mer av äventyrskaraktär än motion och promenader.
Motion och promenader	Promenad, rastning av hund, löpning, motionscykling, skidåkning och liknande sysslor. Mindre äventyr och mer inriktat på motionerandet eller promenaden.
Bevarandet av biologisk mångfald	Nyttan med att skogen är den naturliga levnadsplatsen för många växter och djur och att skogens nytta kan vara att bevara levnadsplatsen för dessa arter.
Trävaruproduktion	Nyttan med att från skogen få träråvara att producera olika virkesrelaterade produkter ifrån.
Upplevelsen av en fin vy	Nyttan med att bevara skogens estetiska värden för ett ökat välbefinnande hos oss människor.

Fråga 12 lyder: ”Rangordna efter nyttan (tabell 3) som du tycker är viktigast. 1 är viktigast, 7 är minst viktig.” För analysen har endast placeringarna 1,2 och 3 valts ut, med motiveringen att det gjorde det lättare att få en överblick på vilka nyttor som av respondenterna ansågs viktiga.

Figur 17. Svarsfördelning per nytta från JM avseende vilken skoglig nytta de tycker är viktigast.
 Figure 17. The distribution of top 3-rankings per forest use from JM.

Av svaren från JM har arbetsstillfällen valts som första, andra eller tredje mest prioriterade nytta (tabell 3) i 22,0% av svaren, bioenergiproduktion 9,9%, friluftslivsmöjligheter 18,7%, motion och promenader 9,9%, bevarandet av biologisk mångfald 15,4%, trävaruproduktion 19,2%, upplevelsen av en fin vy 4,9% (figur 17).

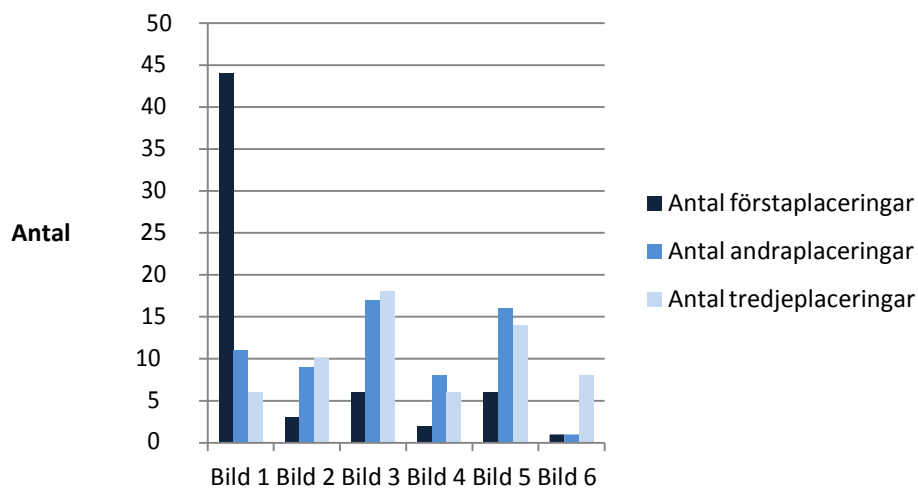
Figur 18. Svarsfördelning per nytta från KC avseende vilken skoglig nytta de tycker är viktigast.
 Figure 18. The distribution of top 3-rankings per forest use from KC.

Av svaren från KC har arbetsstillfällen valts som första, andra eller tredje mest prioriterade nytta (tabell 3) i 8,9% av svaren, bioenergiproduktion 11,1%, friluftslivsmöjligheter 23,7%, motion och promenader 20,0%, bevarandet av biologisk mångfald 25,2%, trävaruproduktion 3,0%, upplevelsen av en fin vy 8,1% (figur 18).

Totalt sett hamnade arbetsstillfällen på topp tre 16,4% av gångerna, bioenergiproduktion 10,4%, friluftslivsmöjligheter 20,8%, motion och promenader 14,2%, bevarandet av biologisk mångfald 19,6%, trävaruproduktion 12,3% och upplevelsen av en fin vy 6,3%.

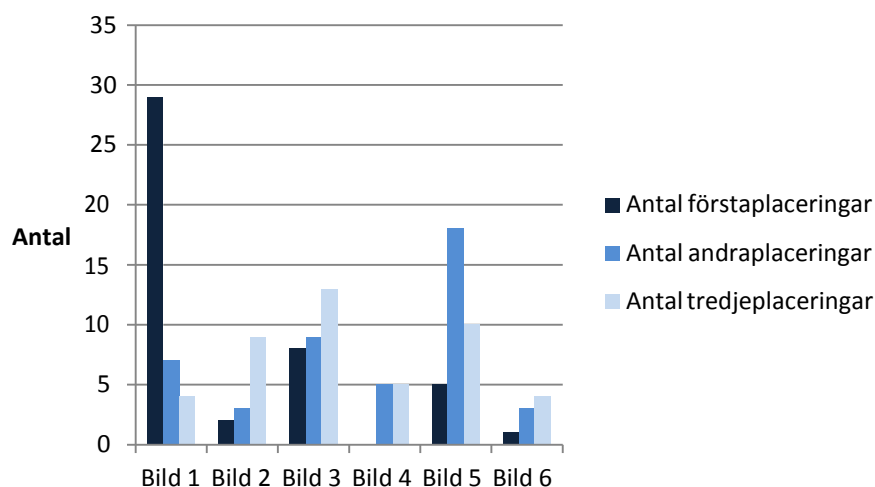
Det finns en statistiskt säkerställd skillnad mellan resultaten från JM och KC. JM värderar skogens arbetstillfällen högst medan KC värderar skogens nytta i bevarandet av biologisk mångfald allra högst (figur 17 och 18). Det kan också konstateras att JM värderar upplevelsen av en fin vy lägst och KC värderar trävaruproduktion lägst (figur 17 och 18).

I enkätundersökningen tillfrågades respondenterna i fråga 13 om mest tilltalande framtida skogen. Frågan löd "hur vill du att skogen skall se ut i framtiden?". Som svarsalternativ hade respondenten sex bilder där varje bild representerade olika skogstillstånd. Syftet med frågan var att få in underlag för att slutligen kunna besvara frågeställningen om det finns ett samband mellan de olika respondenternas ställningstagande gällande skogens nyttor och vilket framtida skogstillstånd som de tilltalas mest av. Resultaten tyder på att variationen är liten mellan de olika universiteten.

Figur 19. Fördelningen över första-, andra- och tredjeplaceringar av bilderna på de sex olika skogstillstånden. JM:s svar.

Figure 19. The distribution of first, second and third rankings from JM.

Figur 20. Fördelningen över första-, andra- och tredjeplaceringar av bilderna på de sex olika skogstillstånden. KC:s svar.

Figure 20. The distribution of first, second and third rankings from KC.

Bild 1 var överlägset mest populär bland både JM och KC (figur 19 och 20).

22% av respondenterna angav arbetstillfällena som den viktigaste nyttan. Av dessa 22% har 83% angett att bilden på den enskiktade granskogen var mest tilltalande och 4% valde bilden med det urskogsliknande tillståndet som den mest tilltalande skogen. 39% utav respondenterna har svarat att de anser att bevarandet av biologisk mångfald är den viktigaste skogliga nyttan. Av dessa har 54% svarat att de tilltalas mest av den enskiktade granskogen och 19% svarade att de tilltalades mest av urskogsliknande skogen. 12% av respondenterna har svarat att de anser att trävaruproduktion är den viktigaste skogliga nyttan. Av dessa har 69% angett den enskiktade granskogen som det mest tilltalande skogstillståndet och 15 % angav urskogsliknande skogen som den mest tilltalande.

Utifrån svaren på fråga 12 och 13 kan det sedan undersökas ifall det finns ett samband mellan vilken nytta som värderas högst och vilket skogstillstånd som anses mest tilltalande. Då bild 1 är överlägset mest förstaplotsrankad (mer än alla andra bilder tillsammans) jämförs antalet som rankat bild 1 högst mot ett kluster av antalet som rankat alla andra bilder högst. Detta jämförs sedan mot vilka nyttor som respondenten angivit som högst prioriterade.

Tabell 4. Antal förstaplotsrankingar för bild 1 jämfört med den sammanslagna summan för alla andra bilder.

Table 4. The number of first place rankings for picture 1 compared to all of the other pictures combined.

	Bild 1		Bild 2, 3, 4, 5, 6	
	Antal	Procent	Antal	Procent
Arbetstillfällen	20	28,6%	4	11,8%
Bioenergiproduktion	2	2,9%	3	8,8%
Friluftsmöjligheter	5	7,1%	3	8,8%
Motion/promenad	7	10,0%	1	2,9%
Biologisk mångfald	23	32,9%	16	47,1%
Trävaruproduktion	9	12,9%	4	11,8%
Fin vy	4	5,7%	3	8,8%
Totalt	70	100,0%	34	100,0%

Bild 1 har rankats som mest tilltalande av bilderna av respondenter för samtliga nyttoprioriteringar, med undantaget att av de respondenter som har prioriterat bioenergiproduktion har 2 respondenter valt bild 1 som mest tilltalande och 3 respondenter valt någon av de andra bilderna. (Tabell 4)

För att testa om det i detta resultat finns ett samband mellan vilken nytta man värderar högst och vilket skogstillstånd som bedömts mest tilltalande användes ett chi-två-test som gav p-värdet 0,265, vilket betyder att det inte går att dra slutsatsen att det finns ett samband mellan vilken nytta från skogen som man anser är viktigast och vilket skogstillstånd som man tilltalas mest av.

DISKUSSION

Material och metod

Svarsalternativen var stängda för att enkelt kunna sammanställa resultaten och underlätta tolkning av svaren. Svarsalternativen i sig hade ingen förklaring eller definition utan lämnades öppna för subjektiv tolkning. I och med att svarsalternativen inte var definierade var det ibland svårt att avgöra hur respondenterna tolkat svarsalternativen. Det var svårt att avgöra ifall det fanns missuppfattningar i frågorna. För att undvika missuppfattningar och feltolkningar kunde tydligare svarsalternativ ha formulerats med exempelvis en definition eller förklaring, men eftersom att man inte ville "styra" respondentens svar och tolkning gjordes inte detta.

Framställandet av enkäten baseras på Icek Ajzens teori om planerat beteende. Ajzens teori bygger på att samla in bakgrundsmaterial för att kunna analysera attityden hos en person och beteende utifrån denna. Att attityd och beteende skall gå hand i hand är ingen självklarhet, därmed blir det svårt att fullt ut relatera till Ajzens teori och mänskligt beteende beroende på vilken attityd en person har.

Felkällor och problem

Innan själva enkätundersökningen genomfördes gjordes ett pilottest på totalt tio personer, fem utav dessa hade skoglig bakgrund medan de fem resterande inte hade det. Genom pilottestet kunde författarna skapa sig en bild på hur enkäten i sin helhet uppfattades. De fem som inte hade skoglig bakgrund fick svara på en engelsk enkät, vilket i efterhand konstaterades vara olämpligt i och med att deras språkkunskaper var bristande. På grund av detta gavs inte någon direkt bild på hur "icke skogliga personer" tyckte om enkäten och om eventuella tveksamheter fanns. Det var ett större bortfall och fler feltolkade frågor bland studenterna på KC som antas vara en population utan skoglig kunskap, vilket eventuellt kunde ha undvikits ifall pilottestet skedde under andra omständigheter.

Frågorna 10, 12 och 13 i enkäten var formulerade som så att respondenten skulle rangordna svarsalternativen i sifferordning, svaren från dessa frågor var svårtolkade då en del respondenter misstolkade svarssättet och antingen kryssade i svarsalternativen eller upprepade en siffra fler gånger.

På frågan hur ofta en person vistades i skogen delades svarsalternativen upp i efterhand då de alternativ som fanns i enkäten var onödigt många. Istället för att ha sju svarsalternativ kortades dessa ner till fyra. Detta kan ha lett till att resultatet blev annorlunda och att fördelningen på skogsvistelsen blev något skev.

Bortfallsdiskussion

Det går inte att veta vilka, ifall det var några möjliga respondenter, som aktivt valde att inte delta i undersökningen med exempelvis orsaken att de absolut inte är intresserade av skog. I och med att det inte gjorts några tidigare studier inom ämnet finns det ingen möjlighet att undersöka tidigare resultat och göra någon bortfallsdiskussion i jämförelse med dessa.

Platsen för undersökningen var begränsad i och med att den restaurang som levererade det kaffe och kaffebröd som vi bjöd på styrde placeringen till att hamna i närheten av

restaurangen på båda undersökningsplatserna. Placeringen för utförandet av enkätundersökningen kan ha lett till att de personer som sällan vistas i restaurangområdet inte deltog. Valet av dag kan också ha påverkat medverkandefrekvensen hos vissa grupper. Samma dag som undersökningen på KC hade arkitektstudenterna en mäs sa vid deras institution. Detta kan ha haft positiv effekt såväl som negativ effekt. Den positiva effekten skulle då ha varit att mäs san lockade fler studenter än vanligt till campus den dagen, men den kan också ha lockat studenter från lunchrestaurangen till arkitekternas institution och på så sätt påverkat urvalet. Antalet deltagande arkitekter var i majoritet på KC, så mäs san hade möjligen en positiv effekt.

Antalet genomförda enkäter var större för JM än för KC, vilket kan bero på att författarna till kandidatarbetet själva studerar vid SLU och har därmed ett större kontaktnät bland JM. SLU är mer centrerat kring lunchrestaurangen, som är den naturliga mötesplatsen för i stort sett alla SLU:s studenter. Studenterna vid KC är mer utspridda än de som läser vid SLU och kan därmed vara svårare att nå, då de enligt en student vid KC håller sig mer på sina respektive institutioner och att lunchrestaurangen då eventuellt inte är den naturliga mötesplats som lunchrestaurangen på SLU är.

Diskussion av resultatet

Frågeställning 1: Finns det en skillnad mellan JM och KC med avseende på hur ofta de vistas i skogen och om de har skogsägarbakgrund?

Det finns en skillnad mellan JM och KC med avseende på hur ofta de vistas i skogen. Det finns också en skillnad mellan skogsägare och icke skogsägare med avseende på hur ofta de vistas i skogen. Det finns en tredje skillnad, som dock inte är inkluderad i frågeställningen och det är att det finns en skillnad i hur stor andel av JM och KC som är skogsägare. Skillnaden JM och KC sinsemellan för hur ofta man besöker skogen är ungefär av samma amplitud som skillnaden i hur stor andel som äger skog.

Det är därför vanskl igt att påstå skillnaden i skogsbesöksfrekvens beror på var studenterna studerar, då det kanske egentligen har ett större samband med ifall besökaren är skogsägare eller ej. Hur som helst så styrks skillnaden mellan JM och KC med ett chi-två-test, så det finns en bevisad skillnad mellan grupperna. Oavsett anledningarna till denna skillnad så torde eventuella följder av denna skillnad kunna diskuteras.

I och med den kraftiga urbaniseringen i Sverige så kommer i framtiden en större andel av befolkningen vara uppvuxna i en av de största städer (Nilsson 2011). Det torde vara svårare ”råka få” ett skogsintresse om man är uppvuxen i en stor stad utan närhet till skogen än om man är uppvuxen på landsbygden där skogen finns runt knuten på bostadshuset och där kanske någon i den närmsta släkten jobbar med något skogligt eller med lantbruk.

Frågeställning 2: Finns det en skillnad mellan JM och KC med avseende på deras användande av skogen idag, sett till de tre mesta nyttorna?

Det finns en skillnad mellan JM och KC med avseende på deras användande av skogen idag, sett till de tre mesta nyttorna. JM:s vanligaste sysslor i skogen är motion och promenader, jakt och fiske och friluftsliv. KC:s vanligaste sysslor i skogen är motion och promenader, svamp- och bärplockning och friluftsliv.

Rent enkättekniskt så fanns det först ingen skillnad grupperna emellan, då promenader, motion och friluftsliv, i den ordningen, var de tre sysslor som oftast hamnade topp 3 hos både JM och KC. Alternativet motion och alternativet promenader lades i ett kluster kallat motion och promenader. Två till kluster skapades, ett där alternativet jakt och alternativet fiske bildade klustret jakt och fiske samt ett där alternativet plocka svamp och alternativet plocka bär bildade klustret svamp- och bärplockning.

Det vanligaste användningsområdet för skogen är samma för båda grupperna, vilket i någon mån borde kunna förklaras av att samtliga respondenter är studenter i Umeå. Boende i en stad blir naturligt begränsade i sitt nyttjande av skogen, då skogen mer ofta befinner sig på ett avstånd ifrån boendeplatsen som gör att det blir jobbigare och mindre attraktivt att bege sig ut i naturen.

JM:s näst vanligaste syssla är jakt och fiske och KC:s näst vanligaste syssla är svamp- och bärplockning. 40 % procent av JM är uppvuxna på landsbygden och 20% är uppvuxna i ett mindre samhälle, vilket alltså betyder att majoriteten är uppvuxna utanför staden. För KC gäller att 63% och därmed majoriteten är uppvuxna i en stad, 29% i ett mindre samhälle och 8% är uppvuxna på landsbygden. Jakt och fiske är två sysslor som kanske mest förknippas landsbygd och mindre samhällen, med större närhet till skogliga miljöer.

69% av JM vill i framtiden bo på landsbygden eller i ett mindre samhälle, vilket kan jämföras med de 17% av KC som i framtiden vill bo på landsbygden eller i ett mindre samhälle. Har man ett stort intresse av till exempel jakt torde det påverka ens val av framtida boendeplats i den mån att en intresserad jägare hellre bor nära naturen än i en stad. Värt att notera kan vara att bland både JM och KC är andelen som i framtiden vill bo på landsbygden större än den andel som växt upp på landsbygden.

Om man dessutom ser till vilka som äger skog ser man att 60% av JM har ett skogsinnehav inom familjen, medan endast 28% av KC har detsamma. Är man uppväxt i en skogsägande familj kan det vara möjligt att det har effekt på ens vilja att i framtiden vilja bo nära skogen och fortsätta rå om skogen.

Frågeställning 3: Finns det ett samband mellan de olika respondenternas ställningstagande gällande skogens nyttor och vilket framtida skogstillstånd som de tilltalas mest av?

Det finns inget samband mellan vilka nyttor som prioriteras och vilket framtida skogstillstånd man tilltalas mest av. Den enskiktade, homogena granskogen i slutavverkningsfas är den bild som valts som mest tilltalande i allra högst utsträckning. Den har valts som mest tilltalande mer än alla andra bilder tillsammans. Om man delar upp respondenterna efter vilka nyttor de prioriterar högst är granskogsbilden vald som mest tilltalande av samtliga respondentgrupper, med undantag för de som valt bioenergiproduktion som högst prioriterade nytta från skogen.

En av anledningarna till att det inte finns ett säkerställt samband kan vara att merparten av de som angett bevarandet av biologisk mångfald som högst prioriterad nytta är respondenter från KC. Studenter vid KC borde, med tanke på att de jämförs med studenter som studerar skogsvetenskap, ha sämre kunskap om hur en naturskog ser ut. I stort sett all skog i Sverige är påverkad av människan och om man vill se en skog som ser ut som en urskog så får man oftast aktivt söka upp den, då det sällan är den skog

som ligger närmast samhället som är minst påverkad av människan.

Många av respondenterna från KC som angett att bevarandet av biologisk mångfald är den viktigaste nyttan från skogen vet troligtvis inte hur en skog med stort värde för bevarandet av biologisk mångfald ser ut. Till exempel så har 10 av de 13 respondenter från KC som angav att de tyckte att trävaruproduktionen borde minska (vilket i någon mening kan tolkas som att respondenten är kritisk mot skogsbruket) också angett bild 1 som den de tycker är mest tilltalande. Från JM valde visserligen bara 3 att trävaruproduktionen borde minska, men ingen av dem valde då bild 1 som mest tilltalande i en framtida skog.

Att värdera bevarandet av biologisk mångfald allra högst men sedan anse att en monokultur av gran är det mest tilltalande skogstillståndet är en motsägelse som borde kunna förklaras av okunnighet, om man antar att respondenten är konsekvent i sina ställningstaganden kring skogen. Det går att argumentera för att monokulturen av gran är mest *estetiskt* tilltalande och att det är skiljt från vad man tycker är viktigt med den svenska skogens tillstånd. Men då borde också den skogliga nyttan ”upplevelsen av en fin vy” ha fått en högre prioritering om det i stor utsträckning är de estetiska värdena ligger till grund för ens uppfattning av vad som är ett tilltalande skogstillstånd.

Sammanfattande diskussion

Likt tidigare undersökningar har vi kommit fram till att attityderna gentemot skogen som plats för rekreation och arbete varierar mellan olika grupper i samhället (Karlsson 2005) samt att de flesta oftast använder skogen till promenader och liknande sysslor (Fredman et al 2013).

Att mäta de attityder gentemot skog som mätts med denna enkätundersökning är ett bra sätt att undersöka hur framtida beteenden kan komma att arta sig. Attityderna påverkar tillsammans med den sociala normen samt den upplevda beteendekontrollen hur beteendet i slutändan tar sig (Ajzen 1991). Våra resultat kan tolkas som att många unga vuxna, om de inte studerar skogsbruk, har en relativt negativ attityd gentemot skogsbruk. Denna attityd torde påverka, oklart i vilken mån, beteendet i den mån att det i förlängningen kan verka negativt mot skogsbruket.

Ett vidareutvecklat skogsbruk diskuteras på hög nivå (Anon 2006) men allmänhetens inställning till det glöms bort. Tendenser till att acceptansen för skogsbruket minskar med kunskapen om detsamma finns och med den fortgående urbaniseringen tillsammans med unga människors generella ointresse för skogsbruk och gröna näringar (Pålsson 2014) borde leda till att allmänhetens attityd gentemot dessa frågor i framtiden är ännu mer negativa. Detta måste nödvändigtvis inte sätta käppar i hjulen för planer på ett förändrat och intensifierat skogsbruk, men det är inte heller en underlättande utveckling.

De resultat som denna studie gav är inte den samhällsövergripande studie över ungdomars attityd till skog och skogsbruk som skulle behövas för att dra slutsatser om hur attityder kring skog kommer att påverka skogsbruket, men det kan ge en hint om vad som eventuellt finns att undersöka om en mer grundlig undersökning utförs. Arbetet är utformat som en pilotstudie som ska kunna ligga som underlag till framtida studier.

REFERENSER

Ajzen, I (1991). The theory of planned behavior. *Organizational behavior and human decision processes*, 179-211.

Anon (2006). Kommissionen mot oljeberoende: På väg mot ett oljefritt Sverige. Stockholm.

Anon (2007). Regeringens proposition 2007/08:108. En skogspolitik i takt med tiden. Stockholm. Prop. 2007/08:108.

Christiansen, L & Stridsman, M (2014). Skogsstatistik årsbok 2014. Skogsstyrelsen. Jönköping.

Eckerberg, K & Sandström, C (2013). Preface to Forest conflicts: A growing research field, *Forest Policy and Economics*, Tillgänglig: <http://dx.doi.org/10.1016/j.forpol.2013.05.001> (2015-04-21)

Fredman, P, Stenseke, M, Sandell, K & Mossing, A (2013). Friluftsliv i förändring – Resultat från ett forskningsprogram, Slutrapport. Naturvårdverket, report 6547. Stockholm.

Karlsson, L (2005). Klasstillhörighetens subjektiva dimension: klassidentitet, sociala attityder och fritidsvanor. Doctoral Dissertation in Sociology at the Faculty of Social Sciences, Umeå University.

Länsstyrelsen Kalmar (2014). Företag inom de gröna näringarna – attityder, strukturer och omgivning. Förutsättningar för att skapa en attraktiv framtid. slutrapport. Regionförbundet i Kalmar län. Tillgänglig: http://www.rfkl.se/Documents/Näringsliv/Gronanaringar/Rapport_Gröna%20Näringar_attityder%20struktur%20omgivning%2020140414_Final.pdf (2015-04-24)

Naturskyddsföreningen (2011). Policy Skogen. Stockholm.

Naturvårdsverket (2015). Fördjupad utvärdering av miljömålen – Naturskyddsföreningens yttrande, sammanfattning. Stockholm. Tillgänglig: http://www.naturskyddsforeningen.se/sites/default/files/dokument-media/brev-och-underlag/FU2015%20NVs%20miljömål_yttrande%20slutver%20150219.pdf (2015-04-21)

Nilsson, Å (2011). Befolkningsprognos för Sverige 2011-2040. Demografikonsulten. Tillgänglig: <http://www.demografikonsulten.se/Befolkningsprognos%202011-2040.pdf> (2015-04-21)

Pålsson, A-C (2014). Ungas attityder till de gröna näringarna. Virvel kommunikation. Tillgänglig: <http://www.ksla.se/wp-content/uploads/2014/09/Ungas-attityder-om-den-Gröna-Näringen-KSLA-9-okt.pdf> (2015-04-21)

Bilagor

Bilaga 1. Enkät svenska

Studenters attityd till skog

Vi är två jägmästarstudenter som heter Stina Johansson och Carl Jansson. Vi gör nu vårt kandidatarbete, där vi med en fallstudie vill undersöka olika studenters attityd till skog. Med anledning att det kommer vi att dela ut denna enkät både på SLU och på Designhögskolan, för att sedan se om vi kan utläsa några skillnader i attityden till skog.

När du deltar i denna undersökning kommer du att vara anonym. Vi ser gärna att du svarar det alternativ som bäst överensstämmer med din uppfattning i frågan. Om du inte tycker att något alternativ stämmer med dig eller din uppfattning så kan du lämna frågan blank.

När du fyller i enkäten vill vi att du kryssar i rutorna och textar vid de punktade strecken.

1. Vad studerar du?

Universitet:

Program eller huvudämne:

Eventuell inriktning:

Utbildningens längd i år:

Vilken årskurs läser du?

2. Ålder

- ☐ 0-19 ☐ 25-29 ☐ 35-39
☐ 20-24 ☐ 30-34 ☐ 40+

3. Kön

- ☐ Man
☐ Kvinna

4. Är du född i Sverige?

- ☐ Ja
☐ Nej

Om nej, i vilket land?

.....

5. Är dina föräldrar födda i Sverige?

- ☐ Ja
☐ Nej
☐ En av dem

Om nej eller en av dem, i vilket land?

.....

6. *Var* iir du upp,*iixt*?

- ☐ Stad
- ☐ Mindre samhiille
- ☐ Landsbygd

7. *Var* Vill du bu iframtiden?

- ☐ Stad
- ☐ Mindre samhiille
- ☐ Landsbygd
- ☐ Vet inte

8. Agc-r din ram iij skog?

- ☐ Ja
- ☐ NIj
- ☐ Vet inte

9. J-lur ufta iir du iskugc-n?

Viiij det svar som biist moL<>varar dc-l som du uppfattar vara diu genomsniuliga Over hda Arct.

☐ Flcra g5ngc-r om dagen	☐ N!lgm ginger i m5nade-n
☐ En gAng om illtgc-n	☐ N!lgm ginger perAr
☐ N!lgm ginger i vcekan	☐ Aldrig
☐ En gAng ivcekan	

10. Vad gOr du iskogen -

Rangordtw frAn I till9 vad du mesl gOr i skogen.diir 1 stammer biist uch 9stiimmer minst. Om nligot ahemativ inte- ails stammer mcd vad du gOr i skugen SÅ kan du slyka det.

- .Arbetar
- .Jagar
- .Fiskar
- .Plockar svamp
- .Plockar bar
- .fignar migAI frilul\sliv.lex utllykteruch vandringar
- .Motionemr
- .Prumenemr
- .Annal.niimligen:

Dina tankar om framtidens skog .

Skogen är en viktig och mångfaldig resurs. En stor samhällsnytta. I bilden ser du några exempel på vad man kan göra i skogen. De talas ofta om skogen som en lönsam resurs med stor framtidspotential men var den största potentialen ligger tvistar de lärda. När man använder skogen till en mängd olika saker för sig själv och andra kommer vissa nyttor frammanför andra. Och andra nyttor. Och de olika delarna av skogen används på olika sätt. Hur du använder skogen används i framtiden.

II. Vill du använda nyttorna från skogen ska utvecklas. Sätt prioritet för minskning!

	Utvecklas	Bibehålls	Minskas
Arbetsstillfällen	☐	☐	☐
Bioenergiproduktion	☐	☐	☐
Friluftslivsmöjligheter	☐	☐	☐
Möjlighet till motion och promenader	☐	☐	☐
Bevarande av biologisk mångfald	☐	☐	☐
Trävaruproduktion	☐	☐	☐
Upplevdelsen av en fin vy	☐	☐	☐

12. Rangordna efter nyttan som du tycker är viktigast. 1 är viktigast, 7 är minst viktig.

- ... Arbetsstillfällen
- ... Bioenergiproduktion
- ... Friluftslivsmöjligheter
- ... Möjlighet till motion och promenader
- ... Bevarande av biologisk mångfald
- ... Trävaruproduktion
- ... Upplevelsen av en fin vy

13. Hur vill du att skogen skall se ut i framtiden?

Vi vill att du *rangordnar* de bilder som vi har satt upp på väggen, från 1 till 6 där 1 är mest tilltalande och 6 är minst tilltalande.

1. Bild nr: ... (Mest tilltalande)
2. Bild nr: ...
3. Bild nr: ...
4. Bild nr: ...
5. Bild nr: ...
6. Bild nr: ... (Minst tilltalande)

Lämna enkäten till oss när du är klar!
Tack för din medverkan.

Bilaga 2. Enkät engelska

Students attitudes towards the forest

We are two forestry students named Stina Johansson and Carl Jansson. We're now working on our bachelors thesis, a case study about students attitudes towards the forest. We will hand out this survey at SLU and the institute of design.

You are anonymous in your participation in this survey. Please choose the answer that best matches your opinion or view in the particular question. If an alternative doesn't match you at all, just scratch it or leave the question blank.

When you answer the survey we want you to put crosses in the boxes and write on the dotted lines.

1. What are you studying?

University:

Programme or major subject:

Specialization, if any:

Length of your education:

What year are you in?

2. Age

- ☐ 0-19 ☐ 25-29 ☐ 35-39
☐ 20-24 ☐ 30-34 ☐ 40+

3. Sex

- ☐ Male
☐ Female

4. Are you born in Sweden?

- ☐ Yes
☐ No

If not, in which country?

.....

5. Are your parents born in Sweden?

- ☐ Yes
☐ No
☐ One of them

If not or one of them, in which country?

.....

6. When have you lived most of your young life?

- ☐ In a city
- ☐ In a small community
- ☐ On the countryside

7. When do you want to live in the future?

- ☐ In a city
- ☐ In a small community
- ☐ On the countryside

8. Does your family own any forest property?

- ☐ Yes
- ☐ I don't know

☐ I don't know

9. How often do you usually visit the forest?

Choose the answer that best matches what you consider to be your annual average.

- ☐ More than once a day
- ☐ Once a day
- ☐ A few times per week
- ☐ Once a week
- ☐ A few times per month
- ☐ A few times per year
- ☐ Never

10. What are your main activities in the forest?

Rank, from 1 to 9, the options that best matches your use of the forest. 1 corresponds to most matching and 9 to least matching. If an answer doesn't match you at all, just scratch it.

. Working

. Hunting

. Fishing

. Picking berries

. Picking mushrooms

. Outdoor life

. Exercising

. Walks

. Other, which is:

Your thoughts about the future forests

The Swedish forest is an important natural resource with a lot of applications. In the picture above you can see a few examples of activities and uses of the forest. It is hard to pin out the use that is most important or maybe least important, because the forest concerns a lot of people with different views of the forest's values. For this reason, we want you to tell us how you want the forest to be used in the future.

II. Do you want the following utilities to be expanded, maintained or reduced?

	Expand	Maintain	Reduce
Exercise and recreational opportunities	☐	☐	☐
Job opportunities	☐	☐	☐
Nature conservation	☐	☐	☐
Outdoors life opportunities	☐	☐	☐
Production of bioenergy	☐	☐	☐
Production of wooden products	☐	☐	☐
The sensation of a nice view	☐	☐	☐

12. Rank the following benefits that you think are most important. 1 is most important and 7 is least important.

... Exercise and recreational opportunities

... Job opportunities

... Nature conservation

... Outdoors life opportunities

... Production of bioenergy

... Production of wooden products

... The sensation of a nice view

13. How do you want the forest to look like in the future?

Rank the photos on the wall, from 1 to 6. 1 is the most attractive and 6 the least attractive.

1. Picture nr: ... (Most attractive)

2. Picture nr: ...

3. Picture nr: ...

4. Picture nr: ...

5. Picture nr: ...

6. Picture nr: ... (Least attractive)

Please hand us the survey when you are done!
Thank you for your participation.

Bilaga 3. Bilderna från enkäten.

Bild 1.

Bild 2.

Bild 3.

Bild 4.

Bild 5.

Bild 6.

